

A MAGYE ÉLETÉBŐL

40. Országos Szakmai Konferencia Jubileumi konferencia – beszámoló (2012. június 21–23., Kiskőrös)

Tisztelt Kollégák, Tisztelt Vendégeink!

Születésnapra köszöntésre gyűltünk ma itt össze.

A Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete megalakulásának 40. évfordulója kapcsán egy olyan „ünnepetet” köszöntünk, akinek bejegyzett budapesti lakóhelye évtizedek óta ugyan változatlan, ám életének egyes állomásai – évenként változó helyszínekkel – az elmúlt 40 év alatt Váctól Kiskőrösig az egész országot behálózták – az 1972. évi Simon Antal Emlékünnepély és I. Országos Szakmai Konferenciától a gyógypedagógiai folyamat, a diagnosztika, a terápia és a rehabilitáció alapkérdéseit tárgyaló ez évi kiskőrösi 40. Országos Szakmai Konferenciáig terjednek.

A MAGYE kiskőrösi jelenléte Petőfi Sándor szülővárosában a humanista gondolkodás történelmi korokon átívelő üzenetét hordozza. Talán első hallásra – egy speciális tematikájú szakmai konferencián – furcsán hangzanak Petőfinek a XIX. század világhorradalmi küszöbén írt lelkes sorai:

*„Sors, nyíss nekem tért, hadd tehessek
az emberiségért valamit!
Ne hamvadjon ki haszon nélkül e
Nemes láng, amely úgy hevít.”
(Petőfi, 1846)*

Más szellemi háttéren, de hasonlóképpen a tenni akarás, a mások felé fordulás szándéka vezérelte dr. Göllesz Viktort, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola főigazgatóját és kezdeményezését felvállaló munkatársait, kollégáit, amikor a 70-es évek elején a hazai fogyatékosügy képviselőjére létrejövő szakmai egyesület szervezésébe kezdett – valójában annak a humanista gondolatnak a megtestesítőjeként, amely – Gordosnét idézve – a XX. század közepétől az egyre több szálon kiteljesedő „fogyatékosügyi világhorradalom”-ként vált ismertté.

A tenni akarás „nemes lángja” egy esős délutánon lobbant fel Vácott, a Siketek Intézetében, Angyal József igazgató úr szobájában, amikor döntés született a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete létrehozásának kezdeményezéséről.

Napjainkban, amikor egyesületek, alapítványok, civil szerveződések szinte naponta születnek és válnak a társadalmi tenni akarás aktív részévé, talán nem haszontalan hangsúlyozni e döntés súlyát az akkor még meg nem született, de ma már a pályán levő fiatalabb korosztály számára: hogy mindez abban a történelmi korszakban zajlott, ami-

kor a civil társadalom szerveződése a felsőszintű döntéshozók köreiből nem volt igazán támogatott.

Göllesz Viktor dr. Méhes Józseffel, Sziklay Bélával, Gordosné dr. Szabó Annával és Illyés Gyulánéval együtt fordult a művelődési miniszterhez, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1970. évi 35. számú törvényerejű rendelete alapján járuljon hozzá „MAGYE” elnevezéssel a gyógypedagógus-testület önálló, nemzeti egyesületének létrehozását célzó szervező munkához.

Az indoklásban felsoroltak szerint azért, mert

- a rendkívül komoly felelősséget vállaló, mindenekelőtt az érintettek és hozzátartozók által megbecsült gyógypedagógus-testület nem rendelkezik önálló, a fogyatékoságügy kérdéseivel átfogó módon foglalkozó civil szervezettel;
- a decentralizáltan működő intézmények kapcsolattartása szervezeten még az azonos típusúak esetében sem megoldott; a főiskola, „az alma mater” korábbi hagyományaitól eltérően az egyre szélesedő intézményrendszert újabb feladatai miatt sem tudja összetartani;
- a társtudományok és segédtudományok, a rokonszakmák képviselői mind rendelkeznek egyesületekkel, társaságokkal, a gyógypedagógia, a fogyatékoságügy azonban a maga egészében sehol sem kap képviseletet, meghatározott, sajátos problémakörével minden más egyesület, társaság programjából „kilóg”, ugyanakkor az erők szétforgácsolódnak;
- a gyógypedagógusok testülete – önálló szervezet híján – nemzetközi kapcsolatokat nem létesíthet.

A miniszter, az engedély közvetlen megadása előtt Göllesz Viktort egy országos felmérés lefolytatásával bízta meg.

Az előkészületek során 118 gyógypedagógia intézmény kapott tájékoztatást a MAGYE megalakulásának lehetőségéről és várta a belépők szándéknyilatkozatát, hogy tagjai kívánják lenni a majdani Egyesületnek.

Szervezőmunkájának eredményeként említhető annak az 1594 aláírásnak az összegyűjtése, amely alapján 1971 decemberében az egyesület létrehozása miniszteri engedélyre zöld utat kapott. Az 1972. február 12-én megalakult, majd a Művelődésügyi Minisztérium által a működő egyesületek sorába 1972. április 19-én bejegyzett MAGYE akkori célkitűzései, szándékai a mai célkitűzésekkel és szándékokkal összecsengenek. Az 1972. évi Alapszabály szerint – a **fogyatékoságügy elméleti és gyakorlati művelőinek önkéntes egyesülése** – elsődleges feladatának tartotta, és tartja ma is,

- hogy előre mozdítsa a fogyatékoságügy fejlődését,
- hogy támogasson a fogyatékosok társadalmi integrációját,
- hogy segítse a fogyatékoságügyet szolgáló komplex társadalmi tevékenység fejlődését, a fogyatékosok prevencióját, a fogyatékosok védelmét, gondozását, nevelését, oktatását, életre és munkára való felkészítését, társadalmi rehabilitációját.

Idézzük fel most azok nevét, akik a megválasztott első elnökség tagjaként útjára indították a MAGYE-t, akik munkásságukkal örökre beírták nevüket a hazai gyógypedagógia „nagykönyvébe”: egykori tanárainkat, hajdani és jelenleg is aktív kollégáinkat találjuk közöttük, mint

Angyal József, Csányi Yvonne, dr. Dobos László, Gordosné dr. Szabó Anna, dr. Göllesz Viktor, Horányi Magdolna, Illyés Gyuláné, dr. Kanizsai Dezső, Kiszler József, Maitz János, dr. Mezei Gyuláné, dr. Méhes József, Mészáros Jenő, Nagymajtényi László, Pataki László, Révay György, Seper Jenő, Solti Gyuláné, Szentmártoni László, Sziklay Béla és Tóth Lajos.

Az Egyesület tevékenysége révén megélnékül a szakmai élet. Évenkénti konferenciák szerveződtek – kezdetben a gyógypedagógia jeles személyiségeinek munkássága, majd tematikus programok köré.

Létrejött az Egyesület folyóirata, a *Gyógypedagógiai Szemle* mint országos szakfolyóirat, amelyet ma már minden magyar nyelven olvasó elér a világhálón mind az öt földrészen, angol nyelvű absztraktjai pedig a nemzetközi hozzáférést biztosítják.

A *Gyógypedagógiai Szemle* ez évi második, a konferencia alkalmából megjelenő jubileumi száma az interdiszciplinaritás, a szakmaközi kapcsolatépítés jegyében ad közre egy válogatást, amely természetesen csak egy kis szelete a különböző intézményekben folyó sokszínű munkának.

Az évek folyamán jelentőssé váltak és aktívan működtek a nemzetközi kapcsolatok, kezdetben Svédországgal és Szlovákiával, majd az EASE-zel (European Association for Special Education) történő kapcsolatfelvételen keresztül. Kutatási programok indultak el nemzetközi kapcsolatrendszerben, amelyek – mint a Budapest–Giessen–Pozsony háromszögben folyó kutatások – túllépve a MAGYE-n – a gyógypedagógia-tudomány fejlődését szolgálták, és ismertté tették a nemzetközi gyógypedagógia újabb eredményeit.

A megalakulást követő évben az Egyesület Bárczi Gusztáv Emlékéremet alapított Ács József szobrászművész és Bornemissza Lajos főiskolai docens közreműködésével az Egyesület célkitűzéseinek megvalósításában kimagasló érdemet szerzett személyek kiüntetésére.

A MAGYE kapcsolatot épített ki a társszakmák egyesuleteivel, társaságaival, a Magyar Rehabilitációs Társasággal, a Magyar Pszichológiai Társasággal és az Orvostudományi Egyesületek Szövetségén belül a Magyar Fonetikai, Foniátriai és Logopédiai Társasággal – a MAGYE leghűségesebb társegyesületével, amely kétévenként, mint az ideai évben is közös rendezvényeken integrálta a szakma képviselőit.

És éppen az idén húsz éve annak, hogy a rendszerváltó évek küszöbén, kormányzati szándék alapján, 1992-ben, a Magyar Gyógypedagógusok Egyesületének javaslatára a fogyatékosok nevelését, oktatását, fejlesztését, társadalmi integrációját segítő kollégák kiemelkedő gyógypedagógiai munkásságának elismeréseként alapították meg az Éltés Mátyás-díjat. A magyar gyógypedagógia nemzetközileg is elismert, kiváló képviselője (1873–1936), korábbi képzőintézményünk, a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanára, a *Magyar Gyógypedagógia* szakfolyóirat szerkesztője, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság és a Magyar Gyógypedagógiai Társaság tagja, az első magyar „kisegítő iskola” tudós igazgatója nevét büszkén viseli az ország több intézménye, szakmai tevékenysége a magyar gyógypedagógia szellemtörténetének része. A díjra méltó kollégáink a szakma széles körű elismerését élvezik (Sajnálatos, hogy a *Gyógypedagógiai Szemle* 2012/4. számának megjelenésekor minden próbálkozásunk és külső támogatás ellenére ez már csak szakmai múltunk része – a kitüntetések adományozásának új rendszerében a továbbiakban nem szerepel az Éltés Mátyás-díj!)

A MAGYE története nem kizárólagosan az Egyesület története, hanem egyben a gyógy-pedagógia fejlődéstörténetének nyomon követése is; a visszanezés nem egyszerűen múltba nézés, hanem végiggondolása annak, hogy kik vagyunk, honnan indultunk, hová, merre megyünk. Négy évtized – másfél emberöltő, bárkiről, bármiről is van szó, óhatatlanul szembenézésre kényszerít, jó úton járunk-e ebben az erősen megváltozott társadalmi környezetben. A MAGYE megalakulásakor az akkor pályán levő gyógy-pedagógusok 65,7%-a, mintegy 2/3-a, tagja volt az Egyesületnek. Napjainkban nem áll rendelkezésünkre ilyen adat, de a pályán levők számának megsokszorozódását látva nem is lennének versenyképesek. Az akkori statisztikák ugyanis azt is megmutatták, hogy ez az arány a gyógy-pedagógiai státusok 37,23%-a volt – a pályán levő képesítéssel nem rendelkezők nagy száma miatt. A képzés folyamatos expanziója nem járt és ma sem jár együtt a taglétszám arányos növekedésével – bár az *Alapító okirat*ban megfogalmazott célkitűzések nem vesztek semmit az érvényességükből – ezek ma is vállalhatóak. De látni kell, hogy a civil szerveződések útján, amelyen a MAGYE a 70-es években egyedül indult el, ma sokan vagyunk. Különösen a rendszerváltás óta sokszorozódott meg azoknak az egyesületeknek, civil szerveződéseknek a száma, amelyek részben helyi szakmai szerveződések, részben speciális csoportérdekek mentén a MAGYE-hoz hasonlóan kívánja segíteni a fogyatékossgal élők és családjaik helyzetét, vonja be a gyógy-pedagógus-társadalmat és a segítők egyéb köreit. És ez így helyes, minthogy az egyesületi működés sohasem öncélú, hanem a másokért való tenni akarás egy lehetséges formája, amelynek képessé kell válni közös törekvések integrálására.

A változó társadalmi körülmények és feltételek a gyógy-pedagógiai tevékenység művelői számára folyamatos kihívást jelentenek, újabb és újabb szakmai elvárásokat támasztanak.

Az országos gyűlések programja, kerettémái nyomon követik a gyógy-pedagógia aktuális kérdéseit, szakmai fejlődésének állomásait, a gyógy-pedagógus szakma, illetve a társadalom reakcióit a fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek életét meghatározó kérdésekre. Forrástörténeti szempontból nem hagyható említés nélkül, hogy mindezt a hajdani *Magyar Gyógy-pedagógia*, majd a *Gyógy-pedagógiai Szemle* dokumentálja.

Mindezek motiválták ez évi kerettémánk meghatározását is. Bárczi Gusztáv, majd a 80-as években Göllesz Viktor erőteljesen képviselték a rehabilitációs gondolatot, amely a gyógy-pedagógiai folyamat egyik sarokköve. A MAGYE szakosztályi szervezetében korábban működő Szociális Szervezői Szakosztály annak a szakmai koncepciónak a része volt, ami Göllesz Viktor számára a gyógy-pedagógiával összefüggésben magát a fogyatékossgügyet jelentette, s amely nem nélkülözhetette a felnőttvédelmi szociális gondoskodás kérdéseit, Ma ez másfajta nézetek mentén és másfajta struktúrába épülve fogalmazódik meg.

Kerettémánk a társadalmi rehabilitáció megvalósításának különböző aspektusait, a diagnosztika, terápia, az egyéni életminőség javítására irányuló megsegítési formák egyes kérdéseit tűzi napirendre a korai életszakaszoktól a felnőttkorig. Hangsúlyt kíván adni mind a plenáris ülésen, mind a szakosztályok szintjén azoknak az újabb ismereteknek, törekvéseknek, hogy az egyéni megítélés, az állapot feltárása, a sajátos szükségletekhez igazodó megsegítés különböző formái hogyan segíthetik elő a fokozott társadalmi megsegítést igénylő népesség életésélyeinek javulását, sikeresebb társadalmi

beilleszkedését. S jelezni kívánja azt is, hogy a neveléstudományi beágyazottságának kereteit átlépő gyógypedagógia alapkérdései hogyan keresik a helyüket a multidiszciplináris társadalom- és egészségtudományok között, hogyan erősödik fel klinikai jellege, melyet a sokat hivatkozott Georgens és Deinhard a gyógyító pedagógia fogalmának nevesítésekor „Betegségtörténetek” címmel közreadott leírásukban az esettanulmányok ősi modelljeként, egy újfajta pedagógiai szemlélet meglapozásaként tett közzé. A MAGYE léte jó példája a közös szándékok megvalósulását segítő generációkon átívelő folyamatnak, amelynek a pályát már maguk mögött hagyók, a pályán lévők és a pályára lépők együtt képviselnek.

Ennek jegyében tolmácsolom végezetül valamennyi jelenlevőnek az ez évi konferenciáról egy sajnálatos esemény, Újváriné Izsó Valéria tanárnő temetése miatt távolmaradó Gordosné dr. Szabó Anna, a MAGYE egyik alapítója, a *Gyógypedagógiai Szemle* alapító-főszerkesztője köszöntését, aki céljaink megvalósítására, a fogyatékosügy képviselőjére, a 40 éve megkezdett munka folytatására biztat.

Így legyen!

A SZAKOSZTÁLYI MUNKA BEMUTATÁSA

A konferencia előkészítésének részeként a MAGYE elnöksége felkérte a szakosztályokat, hogy az alapszabály értelmében válasszák meg a három tagú szakosztályi elnökséget, indokolt esetben bonyolítsák le a szakosztályvezető-váltást. Esetenként feltűnhet, hogy erre vonatkozóan nincs információ a közölt anyagban: egyes szakosztályok úgy döntöttek, hogy ezt a konferenciát követően pótlólag bonyolítják le szervezési, személyi kérdések miatt. Valamennyi szakosztályra vonatkozóan a személyi változásokat a MAGYE honlapján is hozzáférhetővé tesszük.

Autizmus Szakosztály – Őszi Tamásné szakosztályvezető

A szakosztályon hagyományainkhoz híven megismerhettük a konferenciát rendező intézmény autizmus-specifikus szakmai tevékenységét, majd összhangban a konferencia témájával és a plenáris ülésen elhangzottakkal, a diagnosztika, terápia és rehabilitáció szakterületünket érintő aktualitásairól hallhattunk előadóinktól.

A szakosztályon a következő előadások hangzottak el:

Juharos Ágota – Nagy Edit (Integrált Közoktatási Intézmény Kecskeméti Tagintézménye)
Kutyával nem „csak” egy mosolyért, avagy a kutyás terápia bemutatása Kecskeméten

Takács Ildikó – Tisza Zoltán (Integrált Közoktatási Intézmény, Kiskőrös)
A gyógyútszásról - tapasztalataink az autizmussal élők csoportjában

Csepregi András – Stefanik Krisztina (Békés Megyei Tudásház és Könyvtár TKVSZRB, Békéscsaba – ELTE BGGYK, Budapest)
Kiindulópontok az autizmus spektrum zavarok diagnosztikai protokolljához

Csepregi András – Stefanik Krisztina (Békés Megyei Tudásház és Könyvtár TKVSZRB, Békéscsaba – ELTE BGGYK, Budapest)

Az autizmus spektrum zavarok vizsgálati protokollja, mint a pedagógiai szakszolgálati diagnosztika megújításának egy eleme

Győri Miklós (ELTE BGGYK Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet, Budapest)
Infokommunikációs támogatás autizmusban – Áttekintés

Győri Miklós (ELTE BGGYK Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet – Autizmus Alapítvány, Budapest)
A HANDS támogatórendszer működése és hatékonyságvizsgálata

Havasi Ágnes (ELTE BGGYK – Autizmus Alapítvány, Budapest)
A XXI. század technikája az autizmussal élők kommunikációfejlesztésében

Stefanik Krisztina – Havasi Ágnes (ELTE BGGYK, Budapest)
Az ELTE BGGYK új „Az autizmus spektrum pedagógiája” szakiránya

A szakosztályon megjelent kollégák egyhangúlag támogatták a szakosztály vezetőségének felvetését, mely szerint fel kell hívni a szaktárca figyelmét az új kerettantervek autizmus-specifikus adaptálásának fontosságára, annak érdekében, hogy az országban működő, mintegy 60 speciális csoport megfelelő minőségben folytathassa tevékenységét az új tartalmi szabályozás bevezetését követően is.

Értelmileg Akadályozottak Pedagógiája Szakosztály – dr. Radványi Katalin szakosztályvezető

Az Értelmileg Akadályozottak Pedagógiája Szakosztály szekcióülésére a konferencia második napján került sor. A fő témakörhöz kapcsolódóan a gyógypedagógiai diagnosztika lehetőségeiről szólt az első előadás (Dr. Radványi Katalin, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar és Radicsné Szerencsés Terézia, Integrált Közoktatási Intézmény, Kiskőrös), akik kutatásukban a diagnosztika gyakorlatának oldaláról kerestek megoldásokat és lehetőségeket enyhe, illetve középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók együttnevelésében.

Az előadások sokszínűsége nem pusztán a témákban jelent meg, hanem az előadók is több helyről érkeztek, így a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Karának Gyógypedagógiai Intézetéből is meghallgathattuk két kolléga előadását. Gál Anikó *Egy ismeretlen Bárczi előadás 1954-ből* címmel kutatási eredményeiről számolt be. Dr. Varga Imre rendkívül érdekes előadásában határainkon kívülre vitt minket az *Értelmi akadályozottsággal élő személyek speciális pedagógiai és szociális ellátása külföldön* című előadásával. Budapestről, az Üllői útról érkezett Bóti Marianna és Hajba Viktória, akik felismerve a diagnosztikai jellemzők fontosságát, a Cornelia de Lange és a Cri du chat-szindrómákat mutatták be esetismertetéseken keresztül. A szociális viselkedés adaptív jártasságokat befolyásoló jellemzői, mindennek pedig a társadalmi elfogadottságot befolyásoló tényezői tették különösen aktuálissá és izgalmassá Dr. Csorba János pszichiáter, tanszékvezető (ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar) előadását *Kibívó magatartás és pszichopatológia értelmileg akadályozott személyeknél* címmel.

A terápia volt a konferencia másik kulcsszava, ezzel a témával kapcsolatosan hangzott el előadás Béres Máriától (Debrecen), aki szabad tanulási keretek között az olvasás-írás tanításának gyakorlati lehetőségeit mutatta be értelmileg akadályozott tanulóknak

osztályában. Az aktuális törvényi szabályozásokról és rendeleti változtatásokról számolt be Vargáné Éder Etelka Mosonmagyaróvárról. A téma aktualitását jól jelzi, hogy a legtöbb hozzászólás és vita ehhez az előadáshoz kapcsolódott. Sándor Anikó, aki tanulmányai során hosszabb időt töltött Németországban, a felnőtt értelmileg akadályozott emberek helyzetét, a velük folyó munka lehetőségeit kutatva bemutatta a Hallásban kidolgozott Támogatott Döntéshozatali Modellt.

Összességében mind saját tapasztalatunk, mind a visszajelzések alapján elmondható, hogy a szekció igen sikeres volt, ez a részt vevő hallgatók magas számából is tükröződött.

A Szakosztály vezetőségébe Hatos Gyula lemondása miatt dr. Radványi Katalint szakosztályvezetővé, Láda Ágneszt, Pál-Horváth Ritát és Szekeres Erzsébetet a Szakosztály-vezetés tagjává választották.

Hallásfogyatékoság-ügyi Szakosztály – Muraközy Andrea szakosztályvezető

A Hallásfogyatékoság-ügyi Szekcióban a szakmai nap tartalmas programokkal telt. Érdemi párbeszéd folyt a szakterületek képviselői között. Az intézmények alulfinanszírozottsága miatt a pedagógusok továbbképzése lényegében kizárólag pályázati forrásból, vagy a pedagógusok önerejéből valósulhat meg, ezért különösen nagy jelentősége van a MAGYE jubileumi rendezvényének, ahol rövid idő alatt szakmánk valamennyi területéről hozzájuthatunk a legfrissebb kutatási eredményekhez, és hallhatunk a gyakorlat műhelyéből érdekes beszámolókat. Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Hallássérültek Pedagógiája Tanszék vezetője és munkatársai beszámoltak kutatási eredményeikről:

- dr. Perlusz Andrea: *Vezetői és intézményi stratégiák az SNI tanulók intézményi ellátásában*
- Bodorné dr. Németh Tünde: *A diagnózis ... és ami utána van*
- dr. Zsoldos Márta: *Diagnosztikus kérdések és dilemmák a diszfáziás hallássérült gyermekek újabb vizsgálatának tükrében*

A Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság képviseletében Slajchó Anikó *A diagnosztikus folyamat nehézségei bizottságunk szemszögéből* címmel tartott tanulságos előadást.

Az intézmények képviseletében a két budapesti speciális iskola kollégái vállaltak szakmai beszámolót:

- Kovács Zsuzsanna – Bánfalvi Katalin (dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, EGYMI és Diákotthon): *Speciális mozgásfejlesztés nagyothalló gyermekeknél*
- Szollár Anita (Hallássérültek Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, EGYMI és Diákotthon): *„A nagy utazás” – az utazótanárok szemével*

Mind a nyolc magyarországi speciális intézmény képviselői jelen voltak a szekcióülésen, így az intenzív szakmai továbbképzésen túl megvalósulhatott a szűkebb szakmán belüli kapcsolattartás is, hiszen erre ugyanúgy szükség van, mint a szakmai továbbképzésre.

A Szakosztály vezetőségi tagjává választottuk dr. Farkasné Kovács Beátát és Szöllősiné Sipos Virágot.

Korai Fejlesztés és Iskolaegészségügy Szakosztály – Melegné Steiner Ildikó szakosztályvezető

A szakosztályi programot Kereki Judit (AITA, ELTE BGGYK) *Regionális helyzetelemzés a koragyermekkorai intervenció rendszerszerű működésének megalapozásához* című előadása nyitotta, melyben világosan megnevezte a szakterület céljait.

Kocsis Karola (Integrált Közoktatási Intézmény, Kiskőrös) *A társadalmi kibívásoknak való megfelelés a korai intervenció területén – egy projekt bemutatása* című előadásában arról a Budapesti Korai Fejlesztő Központ által irányított felmérésről beszélt, amely Kiskőrös térségében nagyszámú ellátatlan rizikóbaba jelenlétét mutatta ki – az előadás eredményeik hátterét mutatta be. Magyar Adél (SZTE, JGYPK, Korinta Alapítvány, Szeged) – Meszéna Tamásné (ANK Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Pécs): *A „családközpontú korai intervenció” új fogalma (mint interdiszciplináris team munka)* című előadásukban hangsúlyozták, hogy a kutatásnak és a praxisnak össze kell kapcsolódnia. Bemutatták a rehabilitációban bekövetkezett modellváltást az orvosi modelltől a társadalmi-állampolgári modellig. Hangsúlyozták, hogy a korai fejlesztő gyógypedagógus segítő attitűdje erőteljesen tükrözi a legkorszerűbb rehabilitációs szemléletet. Fő szempontokként az elérhetőséget, költségfedezetet és az interdiszciplináris, valamint a transzdiszciplináris team-munkát emelték ki. Felhívták a figyelmet a terápiás káosz jelenlétére. Bányainé Bejczy Erika (Nemzetközi Pető Intézet, MPANNI) *Korai fejlesztés a Pető Intézetben* című előadásában bemutatta az intézetben zajló komplex konduktív nevelés-fejlesztés elemeit, a Gyakorló Közoktatási Intézmény nevelési programcsomagját, melyből különös figyelmet érdemel szűrési rendszerük, a bentlakó mamás csoport, valamint az utógondozás. Stummer Mária (Nyitott Ház Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Iskola, EGYMI, Zalaegerszeg) *A köznevelés, az egészségügy és a szociális ágazat kapcsolódási pontjai a Nyitott Ház Módszertani Intézet korai fejlesztés szakszolgálatának napi gyakorlatában* című előadása a szakszolgálat helyi szervezeti struktúráját mutatta be oly módon, hogy közben a végzett szakmai munka is ismertté vált. Mindez nagyfokú összetettséget és rendszert szemléltetett, mely korszerű, szakszerű, komplex, transzparens és folyamatos megújulásra törekvő.

Németh Emőke és Király Klára (Gézengező Alapítvány a Szülési Károsultakért) *A logopédiai diagnosztika helye és szerepe a 3 év alatti kora gyermekkorai intervencióban* című előadása azokra a kérdésekre kereste a választ, hogy hol van a helye és milyen szerepet kap a logopédia a korai ellátásban, mi a jelentősége a korai logopédiai diagnosztikának, mikor indokolt a logopédiai ellátás három éves kor előtt. Csiszér Ágnes és Váró Anna (Budapesti Korai Fejlesztő Központ) *Az interdiszciplináris team munka a családközpontú kora gyermekkorai intervenció gyakorlatában. Esetbemutató film egy koraszülött ikerpárról* címmel tartott előadást. Madács Anita (Budapesti Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika Alapítvány) *Longitudinális Komplex Vizsgálat* című előadásában vázolta a Lakatos Katalin által kidolgozás alatt lévő új, a korai diagnosztikában alkalmazható eljárást.

Összefoglaló javaslataink kulcsszavakban: kliensközpontúság, inter- és transzdiszciplináris team-munka, a finanszírozási és ágazati jogszabályok harmonizálása, az igényekhez igazodó normatíva-rendszer, egységes szemlélet és protokoll, szabályozott kliensút, hozzáférési egyenetlenségek felszámolása.

A szakosztály vezetésébe a jelenlévők Meszéna Tamásnét és Stummer Máriát választották meg, mindkét szakember nagy múltú korai fejlesztő központ igazgatója, a szakma elkötelezett képviselője.

Pszichopedagógiai Szakosztály **– Eigner Bernadett szakosztályvezető**

A Pszichopedagógiai Szakosztály programja igen gazdag volt, az előadások követték a konferencia fő témáját. Sajnos, a szakosztályvezető, Szarka Attila betegsége miatt nem tudott részt venni a konferencián, így helyetteseként és üléelnökként Eigner Bernadett (az ELTE Pszichológiai Doktori Iskola Kognitív Fejlődés Program doktorjelöltje) szervezte és vezette a programot. Elsőként az ő előadására került sor *A játékos korai interakciók szerepe a fejlődésben* címmel: az anya-gyerek interakciók mérése lehetővé teszi azoknak a gyerekeknek a minél korábbi beazonosítását, akiknél esély van a maladaptív fejlődés rizikójára. Berki Barbara, a Szent Imre Kórház Sürgősségi osztályának munkatársa *„Gyere velünk játszani” – kezdő pszichopedagógus próbálkozásai az egészségügyben* címmel tartotta meg előadását. A pszichopedagógia új területe lehet a segítő foglalkozásban dolgozók lelki egészségének védelme érdekében, illetve a kiégés ellen. *Hétköznapok nem hétköznapi körülmények között a Szt. László Kórházban* címmel tartotta meg előadását Bíróné Pallag Erika a Fővárosi Iskolaszanatórium Általános Iskolából. Mindennapi munkájáról nyerhettünk átfogó képet. *Diagnózis és rehabilitáció a pedagógia tükrében a Budai Gyermekkórház Pszichiátriai Részlegén* címmel tartotta meg előadását Nagyné Paksi Katalin és Sillerné Kókay Ilona a Fővárosi Iskolaszanatórium Általános Iskolából. Az előadás bemutatta a részleg működését, az oktatás-nevelés fontosságát a rehabilitációban. Egri Tímea, az ELTE BGGYK Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet Illyés Sándor Kutatólaboratórium pszichopedagógus munkatársa *Agresszió az iskolában. Bullying a fogyatékos tanulók körében* címmel tartotta meg előadását, melyben azt hangsúlyozta, hogy fontos a bullying okainak, típusainak, megnyilvánulásainak pontos feltérképezése. *A hiperaktivitás jelenségének vizsgálata a perinatális változók tükrében* címmel Stelczámer Ágnes előadását hallhattuk, a Laborc Általános Iskola és Korai Fejlesztő Központból: a hiperaktivitás hazánk egyik leggyakoribb gyermek- és ifjúságpszichiátriai zavara. Reményi Tamás, az ELTE BGGYK Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet oktatójaként és a Laborc Általános Iskola pszichopedagógusaként tartotta meg előadását *A viselkedészavarok kialakulása a szenzoros integrációs terápia nézőpontjából* címmel: a kognitív terápiás irányzat szemszögéből ismerkedtünk meg a viselkedészavarok hátterével, kezelési lehetőségeivel. *A pszichopedagógus szakmai tevékenysége a pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában I.* című előadást ismét Eigner Bernadett tartotta: a pszichopedagógia mai, modern módszer- és eszköztárával az egyén és közvetlen környezete komplex megismerésére, megértésére és megsegítésére törekszik, a diagnosztikában és terápiában *dinamikus megközelítést* alkalmaz, felrajzolja a *pszichopedagógiai profilt*. Metzger Balázs, a 3. sz. Fővárosi TKVSZRB és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ vezetője *A pszichopedagógus szakmai tevékenysége a pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában II.* című előadása az előző előadáshoz kapcsolódott, sok gyakorlati vonatkozással: a sajátos nevelési igényű gyermekek körén belül az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek változatos tüneti képet mutató populációjával, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő

gyermekek széles körével foglalkozik a pszichopedagógus az oktatásban. Érdekes, szakmailag értékes, időszerű előadások hangzottak el, és sok kiváló kérdést tett fel a nagyszámú hallgatóság. Köszönjük mindenkinek, találkozzunk a jövő évi konferencián!

Az előadások végeztével a jelenlévők megválasztották az új szakosztályi vezetést. A szakosztályvezető, Szarka Attila lemondott eddigi tisztéről. Köszönjük a tagság nevében az eddigi sok éves elkötelezett szakosztályi munkáját! A tagság új vezetőnek megválasztotta Eigner Bernadettet, a vezetőség tagjává választotta Egri Tímeát és Metzger Balázst.

Mozgásfogyatékoság-ügyi Szakosztály – Fótiné Hoffmann Éva szakosztályvezető

Az összeállítást készítette: dr. Benczúr Miklósné

Benczúr Miklósné *Mozgásfogyatékoság-ügyi Szakosztály munkájáról. 1972–2012* című előadásában összefoglalta a szakosztály kialakulásának történetét és a szakosztályi munka eddigi fő jellemzőit. A szakosztályi program a vízben végzett eljárások, módszerek áttekintését tűzte ki célul. Bevezetesként Benczúr Miklósné előadása a *fogyatékos személyek vízi foglalkozásainak formáit, módszereit* foglalta össze. Bernolák Béláné *Szubakvális mozgásnevelés: diagnosztikára épülő terápia és rehabilitáció* című előadásában kifejtette, hogy a szomatopedagógia a vízben végzett komplex eljárást – vízben végzett gyógytorna, vízbiztonság és játékos mozgásképesség-fejlesztés vízben, és úszás-alapismeretek – szubakvális mozgásnevelésnek nevezi. Kereskényi Bernadett előadásában a *Gézengúz Alapítvány* terápiás rendszere fontos alkotóelemét, a *neuro-hidroterápia* módszerét ismertette. Korai formája (NHT 1.) egyénileg zajlik, napi gyakorlást lehetővé téve a család otthonában. Öt hónapos kortól (NHT 2.) medencében folytatódik a terápia, döntően csoportos formában, fordított integrációban. Bujdosó-Farkas Bernadett óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermekek szubakvális mozgásnevelése során szerzett tapasztalatiról számolt be. Bartos Adél és László Anita *Víziterápiákon keresztül a vízi sportokig* című előadása a vízi foglalkozásokat mutatta be a terápiás célú vízben végzett „kezelésektől” a tanulók órarendszerű úszás- és evezésoktatásig a Mozgásjavító Általános Iskola (Budapest) munkáján keresztül. Kiss Erika a mozgáskorlátozott személyek vízi sportjának a nemzetközi gyakorlat alapján kialakított szabályait és a sportolók kategorizálásául szolgáló vizsgáló módszereket ismertette. Kogon Mihály, a Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központjának igazgatója és munkatársai nagy érdeklődés mellett mutatták be az ún. *Guruló Műhely* által összeállított kerekesszékes akadálypályát. A pályát ki lehetett próbálni.

Összegzés és következtetés: a vízben végzett mozgásnevelés komplex szomatopedagógiai eljárás, a szárazföldi és vízi terápiák egyidejű összehangolása a gyógypedagógiai tevékenység során, ezért elkerülhetetlen a szomatopedagógusok ilyen irányú felkészítése.

Mivel Benczúr Miklósné lemondott a szakosztályvezetésről, a jelölő bizottság – Nádas Pál, dr. Bernolák Béláné, Lénárt Zoltán – ismertette az új szakosztályvezetésre történő jelölés menetét és a szavazás eredményét. A Mozgásfogyatékoság-ügyi Szakosztály új vezetője: Fótiné Hoffmann Éva; a munkabizottság tagjai: Locsmándi Alajos, Hajtó Krisztina, Sebe Mariann. A szakosztály ügyintézésében Lénárt Zoltán vállalt feladatokat.

Tanulásban Akadályozottak Pedagógiája Szakosztály **– Sum Ferenc szakosztályvezető**

A szakosztály ülése egy külföldi előadással kezdődött, ahol Zsuk Tatjana, Breszt Oktatási Hivatalának munkatársa mutatta be, hogy hogyan látják el az értelmi fogyatékosokat Fehéroroszországban. Ezt követően a rendező kiskőrösi iskola pedagógusa, Vlacsóné Csatlós Erzsébet mutatta be azt a fejlesztő terápiát, amelynek mozgatója a készségek érzelmi hálója. Gyakorlatias előadásában nagyon sok olyan eszközt mutatott be, amelyet minden kolléga elkészíthet és amellyel eredményeket érhet el.

Hangsúlyt kapott a szakosztályi ülésen a fogyatékosok bekapcsolódása a munka világába. Markó Ibolya és Baranyi Béla mutatott be egy lehetséges együttműködési formát, amely sikeres volt egy profitorientált vállalat (EDF DÉMÁSZ) és a kiskőrösi közoktatási intézmény között, és példa lehet más intézmények számára is.

Fazekasné Fenyvesi Margit *A beszédhanghullás fejlesztésének lehetőségei tanulásban akadályozott gyermekeknél* című előadásában beszámolt arról az OTKA I pályázatról, ahol óvodás és negyedik osztályos gyerekek számára készült programot adaptáltak a szegregált iskolák tanulásban akadályozott első osztályaiban. A felmérések eredményei között szerepel többek között, hogy: „A készség fejlettsége és a beszédhiba összefügg egymással. A tanulásban akadályozottak képzésmódjának javítása nem nehezebb, mint a többségi gyermekeké, de az automatizálás hosszabb időt vesz igénybe. Kimutatható a környezeti tényezők befolyásoló hatása. Az IQ-val nem mutatható ki összefüggés.”

Hegedűs Szandra fiatal gyógypedagógus a *Gyógypedagógusok megítélése metaforák tükrében* című előadásában bemutatta, hogy mit gondol a társadalom (pedagógusok, orvosok, gyógypedagógusok, hallgatók és szülők) a gyógypedagógusokról – „a gyógypedagógus olyan mint ...?” kérdésekre való válaszok elemzésével. Konklúzióként megállapítható, hogy a gyógypedagógusokról kialakult kép nem kétpólusú, hiszen 98%-ban pozitív válaszok születtek.

Rajj Nóra *Az attitűd és a kommunikáció összefüggésének vizsgálata az integráció meghatározott résztvevői – tanulók, szülők, szakemberek – között* című előadásában bemutatta, hogy mit várnak a gyerekek, a szülők és pedagógusok a kommunikációtól, hogyan viszonyulnak az integrációhoz a kívülállók és a résztvevők. A kutatás eredményeként levonta a következő konklúziókat: általános attitűdformálás szükséges a sikeresebb integrációhoz; a szülők, de főként a szakemberek kommunikációjának fejlesztése szükséges; a referenciaszemélyeknek kulcsfontosságú szerepük van; a gyermekek esetében a segítőkészség és az elfogadás együttese az integráció/inklúzió pozitív táptalaja.

Virányi Anita és Rajj Nóra *A Facebook a tanulás szolgálatában* című előadásában bemutatták, hogy milyen lehetősége van a gyógypedagógusoknak a modern technika beépítésére a tanulási folyamatba, hogyan motiválhatók ezzel a fiatalok. Érdekes előadásukban – ami technikájában is újszerű és nagyon látványos volt – bemutatták, hogy milyen óriási erő rejlik abban, ha a fiatalok által használt felületeket használjuk a tanítási órán kívüli tanulás motiválására. Eredményes munkájuk példát adhat a modern technika vívmányainak oktatási folyamatba építésére.

A szakosztályi ülés végén kísérletet tettünk a szakosztályvezetés megválasztására, de az alacsony létszám miatt úgy döntöttünk, hogy ezt később, egy jobban előkészített ülés keretében, nagyobb létszám mellett ismételjük meg.

Logopédiai Szakosztály – Fehérné Kovács Zsuzsa szakosztályvezető

Az összeállítást készítette: Sósne Pintye Mária

A Logopédiai Szakosztály ülésén – a viharos-esős idő ellenére – a résztvevők megtöltötték a rendező iskola legnagyobb termét. Üdítően széles volt a témakinálat. Sürgetően aktuális oktatáspolitikai kérdésként *Lehetőségeink és korlátaink a változó jogszabályi környezetben* címmel Horváthné Moldvai Iлона, az újonnan megválasztott Országos Köznevelési Tanács (OKNT) rendes tagja arról beszélt, hogyan képviselhetjük a gyermekek és a szakma érdekeit a változások folyamatában. Az előadást követő vitában megszületett az állásfoglalás, hogy a legnagyobb, a beszédgyógyítás területén működő érdekvédelmi szervezetek közös fellépéssel, egységes álláspont kialakításával képviselik a szakmát a különböző kormányzati fórumokon. Ennek első lépéseként a felnőtt ellátás finanszírozásának kérdésében teszünk közös lépéseket. Lajos Péter és Móricz Éva arról beszéltek, hogy az Európai Logopédusok Szövetsége (CPIOL) tagországaiiban – melyhez Magyarország várhatóan 2012-ben csatlakozik – a képzések harmonizációját tűzte célul, ennek első lépéseként hazánk is felmérést végzett az aktív logopédusok körében.

A logopédiai diagnosztika témájában: *A beszédfigyelmetlenség nyomában egy diagnosztikus projekt tapasztalatai alapján* címmel (Gereben Ferencné – Fehérné Kovács Zsuzsanna – Kas Bence) a beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus megközelítésének újabb modelljeit, interdiszciplináris kategorizációját vázolta fel. Csabai Katalin a logopédiai diagnosztika gyakorlatának szemléleti változásairól számolt be. Sebestyénné Tar Éva pedig az artikulációs és fonológiai zavarok diagnosztizálásának új rendszerét ismertette. A SZÓL-E? óvodai szűrőeljárás nagy mintán történő bevizsgálásáról beszélt az ismert szerző-csapat (Kas Bence – Lórik József – Molnárné Bogáth Réka – Szabóné Vékony Andrea – Szatmáriné Mályi Nóra). A beszédészlelési zavar diagnosztikájáról Pataki László tartott előadást. A felnőtt hivatásos beszélők hanghasználatáról készült vizsgálatot Kalmár Andrea, frissen végzett logopédus kolléga ismertette. Érdekes beszámolót hallhattunk a dadogással kapcsolatos metaforakutatásról (Tóthné Aszalai Anett), valamint a logopédusok szerepéről a szelektív mutizmus ellátásában (Torbágyi Réka). Utóbbiban a diagnosztikus folyamatot és a SYMUT nevű terápiás eljárást ismerhettük meg.

A terápiás munkában is több újdonság jelent meg idén: ingyenesen használható számítógépes olvasásfejlesztő program (Lórik József – Nádor László – Szabóné Vékony Andrea) lehetőségeiről hallhattunk, valamint a fonológiai tudatosság programok terápiás hatékonyságnövelő szerepéről a diszlexia reedukációban (Sósne Pintye Mária).

A szakosztály idei programja a leköszönő elnök, Fehérné Kovács Zsuzsa jóvoltából igen informatív volt, magas szakmai színvonalon zajlott. Az ülés végén a tagok új, báromtagú elnökséget választottak: Sósne Pintye Mária elnökként, Gárdonyiné Kocsi Iлона és Fábrián Zsuzsanna elnökbhelyettesekként irányítják majd a munkát.

A Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete 2012. november 16-án, pénteken a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola épületében (1082 Budapest, Üllői út 76.) tartotta meg 2012. évi Országos Őszi Konferenciáját. (A részletes program elérhető a www.gyogyped szemle.hu oldalon.)